

KLİMİK Derneği'nde 14 Yıl: Vasata Teslim Olmamak

Fourteen Years at KLİMİK: Resisting Regression to the Mean

Önder Ergönül^{1,2}

¹Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye; ²Koç Üniversitesi Hastanesi, Koç Üniversitesi İş Bankası Enfeksiyon Hastalıkları Araştırma ve Uygulama Merkezi (KUISCID), İstanbul, Türkiye

ÖZET

Uzmanlık dernekleri yalnızca bilimsel etkinlik düzenleyen yapılar değil; bilimsel düşüncüyü, mesleki etik değerleri ve kurumsal hafızayı sürdüren organizasyonlardır. Bu yazı, Türk Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Derneği'nde (KLİMİK) 2011–2025 yılları arasındaki yönetim kurulu deneyiminden hareketle, bir uzmanlık derneğinin “vasata teslim olmama” ilkesini nasıl kurumsal bir karaktere dönüştürebileceğini tartışmaktadır. Yazıda, çalışma grupları, genç hekimlerin eğitimi, dijital dönüşüm, bilim iletişimi, açık erişimli yayıncılık ve ulusal ve uluslararası iş birlikleri konusundaki deneyimler bu çerçevede ele alındı. Öte yanda, Türkiye’de akademik süreçlerin karşı karşıya olduğu sorunlar; liyakat, nitelikli bilimsel üretim ve genç kuşakların yetiştirilmesi bağlamında değerlendirildi. Bu bağlamda yazı, KLİMİK deneyimi benzer uzmanlık dernekleri için de uygulanabilir bir kurumsal gelişim modeli sunmaktadır. Böylesi kurumsal yapılarda bilimsel niteliğin korunması ve geliştirilmesi bireysel çabalardan çok; uzun vadeli bir vizyon, öz eleştiri kapasitesi ve öğrenen organizasyon yaklaşımıyla mümkündür.

Anahtar Kelimeler: KLİMİK, ESCMID, enfeksiyon hastalıkları, klinik mikrobiyoloji, uzmanlık dernekleri, kurumsal gelişim, bilimsel üretim, metabilisşel yaklaşım, liderlik, bilim iletişimi, açık erişim yayıncılık

ABSTRACT

Professional medical societies function not only as organizers of scientific activities but also as institutions that sustain scientific thinking, professional ethics, and institutional memory. Drawing on the experience of serving on the executive board of the Turkish Society of Clinical Microbiology and Infectious Diseases (KLİMİK) between 2011 and 2025, this article examines how a professional society can transform the principle of refusing to settle for mediocrity into a defining institutional characteristic. Within this framework, the article discusses experiences related to working groups, the education and professional development of early-career physicians, digital transformation, science communication, open-access publishing, national and international collaborations, and scientific publishing. It also evaluates the challenges facing academic processes in Türkiye, particularly with regard to meritocracy, high-quality scientific output, and the training of future generations. In this context, the KLİMİK experience offers a model of institutional development that may be applicable to other professional societies. In such organizations, maintaining and advancing scientific quality depend less on individual efforts than on a long-term vision, the capacity for self-criticism, and the adoption of a learning organization approach.

Keywords: KLİMİK, ESCMID, infectious diseases, clinical microbiology, professional societies, institutional development, scientific output, metacognitive approach, leadership, science communication, open-access publishing

GİRİŞ

Türk Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Derneği (KLİMİK), 2026 yılında kuruluşunun 40. yılını kutlarken geriye dönüp baktığımızda; bu sürenin 14 yılında yönetim kurulunda görev almış olmanın benim için yalnızca yönetsel bir sorumluluk değil, aynı zamanda eşsiz bir öğrenme ve düşünme süreci olduğunu görüyorum. 2011–2025 yılları arasında yer aldığım yönetim kurulunda; 2011–2013 döneminde genel sekreterlik, 2013–2017 döneminde ise başkanlık görevlerini yürüttüm. Bu görevler, planlanmış kişisel kariyer hedeflerinden çok, mesleki sorumluluk duygusunun ve dönemin ihtiyaçlarının doğal bir sonucu olarak şekillendi.

Bu yazı, kişisel deneyimlerden hareket eden ancak odağı bireysel anılar değil, kurumsal dönüşüm ve bilimsel yaklaşım olan bir değerlendirme yazısıdır. Yalnızca bilimle uğraşmanın yeterli olmadığı; aynı zamanda mesleğin geleceğini savunmanın, kurumsal yapıları güçlendirmenin ve doğru bildiklerini söyleme cesareti göstermenin gerektiği bir

Cite this article as: Ergönül Ö. [Fourteen years at KLİMİK: Resisting regression to the mean]. Klimik Derg. 2026;39(2):129–34. Turkish.

Sorumlu Yazar / Correspondence: Önder Ergönül, E-posta / E-mail: oergonul@ku.edu.tr, Geliş / Received: 3 Mayıs / May 2026, Kabul /

Accepted: 26 Haziran / June 2026, Yayın Tarihi / Published Date: 29 Haziran / June 2026, DOI: 10.36519/kd.2026.5618

dönemde yazılmıştır. Çünkü bilimsel üretimin niteliği, bireysel çabaların ötesinde, kurumların uzun vadeli ilkeleriyle, değerleriyle geliştirilebilir ve korunabilir.

KLİMİK Derneği, kurulduğu ilk günden beri kongre ve toplantılar düzenleyen bir uzmanlık derneği olmanın ötesinde; bilimi rehber alan, etik değerleri ve kurumsal hafızayı korumaya çalışan, nitelikli bilimsel üretimi destekleyen bir yapı olmuştur. Bu nedenle bu yazıda amacımız, yapılan faaliyetlerin kronolojik bir dökümünü sunmak değil; edinilen deneyimleri, karşılaşılan güçlükleri ve kurumsal düzeyde çıkarılan dersleri paylaşmaktır. Çünkü bir uzmanlık derneğinin gerçek değeri, yalnızca bugün yaptıklarıyla değil, geleceğe bırakabildiği bilimsel ve düşünsel mirasla da ölçülür.

Bir Dönüşüm Dönemi olarak 2000'li Yıllar: İntaniyeden İnfeksiyon Hastalıklarına

2000'li yılların başında Türkiye'de enfeksiyon hastalıkları ve klinik mikrobiyoloji alanı önemli bir dönüşüm sürecinden geçiyordu. Alanımız köklü bir geçmişe sahip olsa da; modern tanı yöntemleri, hastane enfeksiyonları yönetimi, araştırma altyapısı ve uluslararası ilişkiler açısından gidecek çok yolumuz vardı. Geleneksel "intaniye" yaklaşımından, multidisipliner ve araştırma odaklı modern "enfeksiyon hastalıkları" anlayışına doğru bir geçiş yaşıyordu. Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi, bu değişimin önemli merkezlerinden biriydi. Dönemin başhekimi Prof. Dr. Osman Müftüoğlu'nun girişimiyle Pittsburgh Üniversitesi Tıp Fakültesi ile iş birliği anlaşması yapılmıştı. Bu kapsamda 2000 yılında "Hastane Enfeksiyonları" konusunda düzenlenen toplantıya, halen alanımızda aktif olarak çalışan Prof. David Paterson, Prof. Lee Harrison ve Prof. Carlene Muto da katılmıştı. Bu ortam yalnızca bilgi aktarımı sağlamadı; bilimsel düşünme biçimimizi de değiştirdi. Ben de bu dönemde, birkaç başarısız başvurunun ardından kazandığım Sağlık Bakanlığı bursuyla 2000 yılında ABD'ye gittim. Bir yıl için planladığım bu süreç 3 yıla uzadı ve 2003 yılında Türkiye'ye döndüm. Bu deneyim bana yalnızca bilimsel bilgi değil; güçlü kurumların, sürdürülebilir akademik kültürün ve ekip çalışmasının bilimsel üretimdeki belirleyici rolünü de gösterdi. Biz de gelişteliydik ve bunu yapabileceğimize inanıyordum.

KLİMİK Yönetim Kurulu Deneyimi

Türkiye gibi ülkelerde yalnızca bilim üretmek yeterli değildir. Mesleğinizi icra ederken aynı zamanda onun sorunlarıyla mücadele etmek, bilimsel standartları korumak ve mesleğin geleceğine sahip çıkmak zorunda kalırsınız. Çoğu zaman "neden yapılmıyor?" diye yakınmak yerine sorumluluk almak gerekir.

Türkiye'ye döndükten sonra özellikle Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi (KKKA), bruselloz ve tüberküloz alanlarında çalışmalar yürüttüm. Ancak zamanla, bilimsel ilerlemenin yalnızca bireysel akademik çabalarla sürdürülemediğini daha net görmeye başladım. Güçlü çalışma gruplarına, güvenilir bilimsel platformlara ve ortak üretim kültürüne ihtiyaç vardı. 1986 yılında kurulan KLİMİK Derneği, bu ihtiyaçların karşılık bulabileceği en önemli yapılardan biriydi.

2006 yılında Marmara Üniversitesi'nde göreve başlamamla birlikte dernek çalışmalarına daha aktif katıldım. 2008 yılında KLİMİK Derneği'nin desteğiyle düzenlediğimiz "Viral Kanamalı Ateşler" konulu Avrupa Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Derneği (European Society of Clinical Microbiology and Infectious Diseases, ESCMID) Mezuniyet Sonrası Toplantısı, bu sürecin önemli dönüm noktalarından biri oldu (GÖRSEL 2: toplantı poster). Bu toplantı vesilesiyle hazırladığımız *İstanbul'un Tıp Tarihi İçin Gezi Rehberi* başlıklı kitap (GÖRSEL 3: Kitap kapağı) ise derneğimizin ilk İngilizce yayını oldu. Daha sonra, *Acinetobacter* Enfeksiyonları (2009), *İnfluenza* (2010), *Bruselloz* (2010), *Yeni Salgınlar* (2023) ve *Kan Dolaşımı Enfeksiyonlarında Hızlı Tanı* (2025) başlıklı ESCMID mezuniyet sonrası eğitimleri düzenlendi.

Görsel 1. 40. Yıl Logosu.

Görsel 2. Ebola'dan KKKA'ya Afişi, 2008

Görsel 3. İngilizce Tarih Kitabı, 2008

2011 yılında Prof. Dr. Haluk Eraksoy'un "Bugün değilse ne zaman?" çağrısıyla Alpay Azap ile birlikte yönetim kuruluna aday oldum. Yoğun klinik ve akademik çalışma temposuna rağmen önce genel sekreterlik, ardından başkanlık görevlerini üstlendim. O yıllar için Atatürk'ün "Dinlenmemek üzere yola çıkanlar asla yorulmazlar" sözü, yapılması gerektiğine inanılan işler için sorumluluk alma anlayışını temsil ediyordu ve adeta bizi anlatıyordu.

Gönüllülük, Şeffaflık ve Kaynakların Yönetimi

KLİMİK Derneği, kuruluşundan itibaren demokratik seçimleri, şeffaf yönetim anlayışı ve kurumsal sürekliliğe verdiği önemle ülkemizde örnek gösterilebilecek uzmanlık derneklerinden biri olmuştur. Uzmanlık dernekleri, yalnızca bilimsel etkinlik düzenleyen yapılar değil; kurumsal hafızayı, mesleki dayanışmayı ve bilimsel üretim kültürünü sürdüren yapılardır. Yönetim kurulu üyeliği ise maddi karşılığı olmayan ve gönüllülük temelinde yürütülen bir sorumluluktur. Bu nedenle bilimsel derneklerin en önemli gücü; demokratik işleyişleri, ortak değerler etrafında oluşturdıkları şeffaf ve sürdürülebilir yapıları ve genç kuşakları destekleme kapasiteleridir. Bireysel görünürlük veya kişisel nüfuz yaratmak için değil; bilimsel üretimi desteklemek, mesleki standartları korumak ve geleceğe kurumsal bir miras bırakmak için var olmalıdırlar.

İlaç ve biyomedikal endüstrisinin desteği de bu kurumsal yaklaşımı gözetmelidir. Sınırlı kaynakların; sadece kongrelere değil bilimsel dergi yayınlayan, asistan eğitimine katkı sunan, çalışma grupları oluşturan

ve sürdürülebilir bilimsel üretim hedefleyen köklü yapılara yönlendirilmesi uzun vadede ülkemizin bilimsel gelişimi açısından daha değerlidir.

Kurumsal Dönüşüm ve Yeniden Yapılanma

Yönetim kurulunda görev aldığımız dönemde temel hedefimiz yalnızca yeni faaliyetler üretmek değil; bilimsel niteliği ve üretim kültürünü koruyarak “KLİMİK Derneği”nin kurumsal kapasitesini ve bilimsel etkisini artırmaktı. Göreve geldiğimizde ilk işimiz, farklı kuşaklardan aktif üyelerimizi bir araya getiren kapsamlı bir strateji çalıştayı düzenlemek oldu. Bu toplantı, derneğin artılarını, eksilerini ve önceliklerini belirleyerek sonraki yıllarda atılacak adımların yol haritasını oluşturdu. Toplantıda aldığımız kararlar, derneğin faaliyetlerini büyük şehirlerin dışına taşımayı hedefleyen “7/25” programını başlattık. Kuruluşumuzun 25. yılına atıfla; Gaziantep, Konya, Şanlıurfa, Mersin, Samsun, Van ve Manisa’da bilimsel toplantılar düzenleyerek ulusal kapsayıcılığımızı güçlendirdik. Tam 12 yıl sonra, 37. kuruluş yılımızda, antibiyotik yönetimi konusunda 7/37 ismiyle 7 ilde toplantı yapıldı.

Kurumsal sürekliliğin yalnızca bilimsel üretimle değil, ortak hafızayı koruyabilmekle de mümkün olduğuna inanıyorduk. Bu anlayışla 2016 yılında ANKEM Derneği merkezinin satın alınmasını, yalnızca fiziksel bir kazanım değil; kurumsal mirasa sahip çıkma açısından da önemli bir adım olarak değerlendirdik.

Tüm bu yaklaşımlar; çalışma gruplarından dijital dönüşüme, yayıncılıktan genç uzmanların desteklenmesine kadar pek çok alanda kurumsal yeniden yapılanma sürecinin temelini oluşturdu.

Çalışma Grupları ve Ortak Üretim Kültürü

Kurumsal dönüşüm sürecinde en önemli adımlardan biri, çalışma gruplarının yapılandırılması oldu. Her çalışma grubuna KLİMİK Derneği çatısı altında belirli bir hareket alanı ve üretim sorumluluğu tanımlandı. Kısa sürede bu gruplar; hazırladıkları raporlar, bilimsel yayınlar, eğitim etkinlikleri ve yetiştirdikleri insan gücüyle alanımızın güvenilir üretim merkezleri hâline geldiler. Ortak üretim kültürünün gelişmesi, derneğin yalnızca merkezden yönetilen bir yapı olmaktan çıkıp çok katmanlı bir bilimsel organizasyona dönüşmesinin yolunu açtı.

Dijitalleşme ve Bilim İletişimi

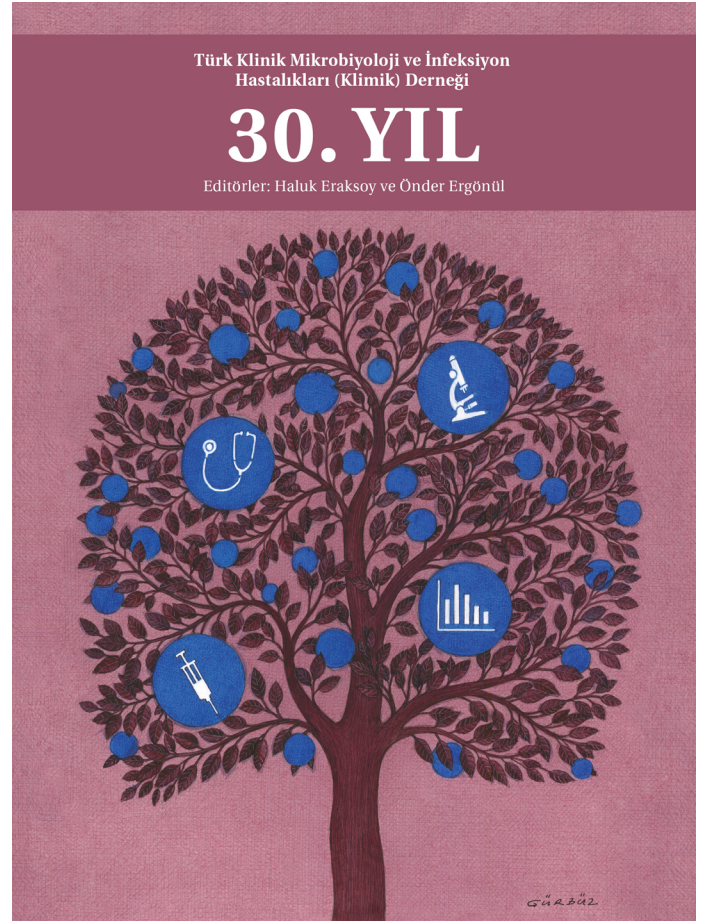
Aynı dönemde dijitalleşmeyi ve bilim iletişimini de öncelikli alanlardan biri olarak gördük. Web sayfamızı yalnızca üyelerimizin kullandığı bir platform olmaktan çıkarıp enfeksiyon hastalıkları alanında güvenilir bir başvuru merkezi yapmayı hedefledik. Özellikle pandemi döneminde bu altyapının ne kadar önemli olduğu daha net görüldü. Sosyal medya hesaplarımızın ve dijital içeriklerimiz, sağlık çalışanları ve toplum için güvenilir bilgi kaynaklarından biri oldu. Daha sonra geliştirilen KLİMİK Mobil uygulaması ise bu dijital dönüşüm sürecinin önemli çıktılarından biriydi.

Kurumsal Kimlik ve Aidiyet

Kurumsal kimliğin son derece önemli olduğunun farkında olarak 2013 yılında Genel Kurul kararıyla derneğimizin logosu yenilendi. Mevcut logoda yer alan stetoskop, mikroskop, enjektör ve grafik figürleri; klinik yaklaşımı, laboratuvarı, korunma ve tedaviyi, ayrıca epidemiyolojik bakış açısını temsil edecek şekilde tasarlandı.

2012–2019 yılları arasında hazırladığımız 15 aylık “KLİMİK Ajandaları” ise derneğin akademik takvimini meslektaşlarımızın günlük yaşamına taşıyan farklı bir bilim iletişimi örneği oldu. Pullar, Nobel ödülleri, aşılar ve yeni enfeksiyonlar gibi farklı temalar etrafında hazırlanan bu ajandalar, kurumsal aidiyet ve mesleki paylaşım açısından özel bir yer edindi.

Kurumsal aidiyetin yalnızca bugünü değil, geçmişi de koruyabilmekle güçlendiğine inanıyorduk. Bu nedenle KLİMİK Derneği’nin kuruluşunun

Görsel 4. 30. Yıl Kitap Kapağı, 2016. Çizim: Gürbüz Doğan Ekşioglu

30. yılı için hazırlanan kitap 30. yıl bildirgemizle başlıyordu. Bu bildirmede derneğimizin temel ilkeleri bilimsellik, liyakat ve yeterlilik, etik değerler, Cumhuriyetimizin temel değerleri ve bağımsızlık olarak özetlendi.

Pandemi Süreci

Pandemi sürecinde KLİMİK Derneği, bağımsız bir uzmanlık derneği olarak eşsiz bir performans ile toplumsal katkı sundu ve bu ölçüde meslektaşlarımız ve toplum nezdinde etkisini artırdı. Bu süreçte KLİMİK Derneği yönetim kurulu üyeleri sorunu sahiplendi, sahada aktif uzmanları sayesinde her an süreci takip ederek iletişim halinde bir faaliyet yürüttü. İlk vaka çıktıktan sonra her hafta Salı akşamları yapılan çevrimiçi güncelleme toplantıları yüzlerce uzmanın ilgiyle izlediği toplantılar oldu. Derneğimiz bu süreçte tanı ve tedavi rehberlerinin hazırlanmasına katkıda bulundu.

Bilimsel Dergilerde Kurumsal Vizyon

Bilimsel dergiler, uzmanlık derneklerinin yalnızca yayın organları değil; bilimsel niteliğinin, bağımsızlığının ve kurumsal hafızasının en somut göstergelerinden biridir. KLİMİK Derneği uzun vadeli kurumsal vizyonunun temel bileşenlerinden biri olarak gördüğü KLİMİK Dergisi’ni ve Infectious Diseases and Clinical Microbiology (IDCM)’i yalnızca makale yayımlayan dergiler olarak değil; sürdürülebilir, erişilebilir ve nitelikli bir bilimsel üretim kültürünün unsurları olarak değerlendirdi.

KLİMİK Dergisi, 1988 yılından bu yana Türkçe bilimsel eğitimin ve mesleki paylaşımın temel platformlarından biri olmayı sürdürmektedir. Türkçe’nin bilim dili olarak gelişmesinde ulusal dergilerin taşıdığı sorumluluğun farkındaydık. Bu nedenle dergimizi yalnızca akademik yükseltme süreçlerinde kullanılan bir yayın alanı olarak değil; uzmanlık

Tablo 1. Homo Akademikus'un Aklından Geçenlerin Matrisi.

Konu	Vizyoner (Olumlu)	Statükocu (Orta)	Geriletici (Olumsuz)
Tıp Eğitimi	Araştırma odaklı ve yenilikçi. "Yaşam için öğreniriz"	"Klasik eğitim yeterli" anlayışı	"Araştırma bize lüks" yaklaşımı
Asistan Eğitimi	Uluslararası sistemlere entegrasyon	"Elden geleni yapıyoruz" tesellisi	"Bizim zamanımızda..." söylemi
Asistan Tezleri	Bilimsel yayına dönüştürülmeli	"Zorlanıyorsak kalksın" düşüncesi	"Gerek yok" ilgisizliği
Araştırma	Bilimsel katkı, yenilikçilik ve odak alanlar	Ulusal ölçekte sınırlı çaba	Tamamen reddetme
Bilimsel Yayınlar	Hipotez ve katkı odaklı. "Söz uçar yazı kalır"	Pozisyon elde etmek için "olsa iyi olur"	Sadece kadro için araç
Yazar Sıralaması	Emeğe ve katkıya göre	Emeğin belirsiz tanımlanması	İhtiyaca ve hiyerarşiye göre
Ulusal Dergiler	Geliştirilmeli	"Olmasa da olur" kayıtsızlığı	"Bizden bir şey olmaz" inancı
Liyakat	Objektif ve bilimsel ölçütler	"Gemisini kurtaran kaptan" uyanıklığı	Siyasi ve kişisel kadrolaşma
Mesleki Gelişim	"Daha iyi nasıl olabiliriz?"	"Alem buyusa kral benim" kibri, "O kadar da kötü değilim" ortalaması	Benmerkezci yaklaşım
Öz Eleştiri	"İğneyi kendimize, çuvaldızı başkasına (...)"	Söylemde açık, uygulamada kapalı	"O da ne?"
Çalışma Saatleri	Bilim için zaman sınırı yoktur	Mesai odaklı yaklaşım	Çalışma isteksizliği
Yabancı Dil	Sürekli gelişim hedefi	"Başkaları benden iyi değil" savunması	"Gençler öğrensin" teslimiyeti
Etik	Kötü örnek, örnek olmaz	Benden kötüler var	Etikle karın doymuyor
Temel Yaklaşım	Gelişim, katkı, ilerleme	Ortalamacılık, alıcı odaklılık	Bencilik ve kendi konumunu koruma refleksi

eğitiminin, bilimsel tartışmanın ve kurumsal hafızanın taşıyıcısı olarak da değerlendirdik. Öyle ki, *KLİMİK Dergisi*, dernek faaliyetleri ile entegre bir biçimde kongreler, çalışma grupları, eğitim faaliyetleri ve uzmanlık eğitimiyle aynı ekosistemin parçası olarak uzlaşa raporları, güncel derlemeler, görüş yazıları da yayımlamaktadır. Derginin buca yıldır sürekliliğini koruyabilmiş olması, ülkemizde bilimsel yayıncılık açısından başlı başına önemli bir kazanımdır. TR Dizin ve Scopus, ESCI, EMBASE, EBSCO gibi uluslararası veri tabanlarında yer alması da derginin görünürlüğünü artırmaktadır.

2019 yılında yayın hayatına başlayan IDCM ise bu vizyonun uluslararası boyutunu temsil etti. Tamamen açık erişimli (gold open access), yazarlardan ve okuyuculardan herhangi bir ücret talep etmeyen dergimiz, enfeksiyon hastalıkları ve klinik mikrobiyoloji alanında Türkiye kaynaklı, PubMed Central (PMC)'da dizinlenen tek dergidir. Yayın hayatına başlamasından kısa süre sonra Web of Science Emerging Sources Citation Index (ESCI), TR Dizin, EBSCO, Gale, CINAHL ve Cabell's Journalytics gibi önemli dizinlerde yer alması, derginin uluslararası standartlarda yürütülen yayıncılık anlayışının bir göstergesi oldu. Açık erişim yayıncılığın giderek yüksek maliyetli bir modele dönüştüğü bir dönemde, bu hizmeti ücretsiz sunabilen nadir uzmanlık derneklerinden biri olduk. IDCM'i yalnızca İngilizce makale yayımlanan bir dergi olarak değil; Türkiye'de üretilen bilimsel bilginin uluslararası görünürlüğünü artıran, çağdaş yayıncılık

anlayışını temsil eden ve sürdürülebilir bilimsel üretimi destekleyen kurumsal bir platform olarak değerlendirdik. Derginin editöryal yaklaşımı, dijital altyapısı, görsel tasarımı ve uluslararası görünürlüğüyle kısa sürede güçlü bir kurumsal kimlik oluşturmaya bizim için ayrıca önemliydi. Grafik özetler, görsel içerikler, dijital yayıncılık araçları ve kullanıcı dostu çevrim içi yapısıyla, yalnızca bilimsel içeriği değil, bilimsel bilginin sunuluş biçimini de önemseyen bir yayıncılık anlayışı benimsendi.

Başarıyı ve Bilimsel Üretimi Desteklemek: Ödüller

Bilimsel üretimin sürdürülebilirliği yalnızca kurumlarla değil, o kurumların insan yetiştirme ve emeği görünür kılma kapasitesiyle de ilişkilidir. Bu nedenle yönetim kurulu dönemimizde, mesleğini tutkuyla yapanları desteklemek amacıyla ödül geleneğimizi zenginleştirdik. 2016 yılında Prof. Dr. Enver Tali Çetin Genç Araştırmacı Ödülü ve Enfeksiyon Kontrolünde Başarı Öyküleri ödülleri, 2023 yılında ise Kenan Midilli anısına Tez Ödülleri verilmeye başlandı. Enfeksiyon kontrolünde başarı öyküleri yeterli destek sağlanamadığı için sürdürülemedi; bu ödülün yeniden gündeme getirilmesinin yararlı olacağını düşünüyorum.

Uluslararası Deneyim ve Akademik Perspektif

2018–2022 yılları arasında ESCMID Yönetim Kurulu'nda görev aldım. Bu süreç, ulusal ve uluslararası bilimsel yapıları karşılaştırabilme açısından da önemli bir değerlendirme fırsatı sundu. ESCMID ve KLİMİK Derneği

yönetimlerinde eş zamanlı görev almak, iki yönlü sürekli bir bilgi ve deneyim aktarımına olanak sağladı.

ESCMID ile birlikte gerçekleştirdiğimiz “Antimicrobial Stewardship” (2016) ve “Emerging Infections” (2023) toplantıları, bu iş birliklerinin en somut örnekleri oldu. Ancak benim için daha da önemli olan, güçlü bilimsel kurumların ortak özelliklerini gözlemleyebilmektir. Katılımı teşvik eden yönetim anlayışı, genç araştırmacılara verilen destek, sürdürülebilir yayıncılık politikaları ve ortak üretim kültürü, güçlü bilimsel yapıların temel bileşenleri olarak öne çıkıyordu.

Uluslararası deneyimlerim bana şunu gösterdi: Ulusal bir dernek olarak en büyük avantajlarımızdan biri, geleceğin liderlerini ve bilim insanlarını doğrudan yetiştirebilme imkanına sahip olmamızdır. Türkiye’de akademik ortamı iyileştirmek ve bilimsel gelişimde evrensel düzeyi yakalamak temel hedeflerimizden biri oldu. Bu gözlemlerin akademik ve kurumsal düzeydeki karşılığını Tablo 1’de özetlemeye çalıştım.

Asistanlarımız ve Genç Uzmanlarımız

Bir uzmanlık derneğinin geleceği, genç kuşakları sürecin gerçek parçası hâline getirebilme kapasitesiyle doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle gençlerimizi yalnızca geleceğin üyeleri değil, bugünün aktif katılımcıları olarak görüyoruz. Gençlerin enerjisini iyi yönlendiremeyen kurumların zamanla durağanlaşması kaçınılmazdır. Bu nedenle gençlerimize ulaşmayı, onları birlikte üretmenin koşullarını yaratmaya çalışmayı her zaman öncelikli hedeflerden biri olarak gördük. Bu anlayışla çalışma gruplarımızdan biri olan Asistan ve Genç Uzman Hekimler (AGUH) kurulunu toplantılara ve aktif çalışmalara dahil ettik. Hatta bir ileri adım olarak, AGUH’tan bir kişiyi Yönetim Kurulu’nda daimi üye yaptık ancak bu uygulama iki dönem sürdü. Bugün AGUH’un, Türkiye’deki uzmanlık dernekleri içinde en aktif, üretken ve görünür gençlik yapılanmalarından biri olduğunu görmek benim için ayrıca büyük bir mutluluk ve umut kaynağıdır.

SÜREKLİ ÖĞRENEN VE KENDİNİ SORGULAYAN DERNEK

KLİMİK Derneği’nin geleceğini kurgularken, yalnızca bilimsel bilgi üretmenin yeterli olmadığına; kurumların aynı zamanda kendi düşünme biçimlerini, önceliklerini ve karar süreçlerini de sorgulayabilmeleri gerektiğini düşünüyorduk. Bugün yönetim biliminde “metabolişel yaklaşım” olarak tanımlanan bu anlayış, en yalın haliyle “nasıl düşündüğümüz üzerine düşünmek” anlamına gelir. Bu yaklaşım; sadece bilgi üretmeyi değil, o bilgiyi üretirken hangi varsayımlara dayandığımızı da sorgulamayı gerektirir. KLİMİK bağlamında bu vizyonu dört temel üzerine inşa etmeye çalıştık:

Kurumsal öz farkındalığı geliştirmek

Karar süreçlerimizi ve önceliklerimizi sürekli sorgulamamız gerektiğine inanıyorduk. Bilimsel çalışmalarımızın hangi düşünce kalıplarından etkilendiğini analiz ederek kurumsal bir öz farkındalık oluşturmaya çalıştık. Çünkü kurumlarda yalnızca faaliyet üretmenin değil, çalışma süreçlerinin ve sonuçlarının değerlendirilmesinin sürdürülebilir bir gelişim için son derece önemli olduğuna inanıyorduk.

Türkiye’de enfeksiyon hastalıklarının hangi alanlarında liderlik yapmamız gerektiğini ve bilimsel iletişimimizi nasıl daha etkili hale getirebileceğimizi sürekli değerlendirmeye çalıştık. Bu yaklaşım, yalnızca mevcut sorunlara çözüm üretmeyi değil; aynı zamanda gelecekte ortaya çıkabilecek ihtiyaçları da öngörebilen kurumsal bir refleks geliştirmeyi gerektiriyordu.

Yeni paradigmaları ve değişimi sorgulamak

“Doğru kabul ettiğimiz” bilgilerin ve yıllar içinde “kurumsallaşmış” yaklaşımların güncelliğini ve geçerliliğini sürekli değerlendirmemiz gerektiğini

düşünüyorduk. Yeni çıkan paradigmaları ve genç kuşakların farklı bakış açılarını sistemimize dahil etmeye çalıştık. Kurumların kendi düşünce modellerini eleştirebilmeleri, onları durağanlıktan koruyan ve geleceğe taşıyan en önemli unsurlarından biridir.

Öğrenen organizasyon olmak

Kongre ve eğitimlerimizin yalnızca bilgi aktarımı yapan etkinlikler olmasını değil; tartışmayı, eleştirel düşünceyi ve aktif öğrenmeyi teşvik eden platformlara dönüşmesini hedefledik. Çünkü bilimsel toplantıların gerçek değeri, yalnızca bilgilerin sunulmasında değil; farklı düşüncelerin bir araya geldiği güvenli bir tartışma ortamının yaratılmasında saklıdır.

Sorgulama cesareti

Bilimsel gelişimin bir bilgi “yığınıyla” değil, aynı zamanda yerleşik yaklaşımları sorgulama cesaretiyle mümkün olduğuna inanıyorduk. Enfeksiyon hastalıkları alanı; belirsizliklerin, hızla değişen verilerin ve krizlerin merkezinde yer alan dinamik bir alandır. Böyle bir alanda yalnızca bilgiye sahip olmak yetmez; doğru soruları sormak ve öğrenmeye açık olmak hayati önem taşır.

KLİMİK Derneği olarak; bilimsel merakı koruyan, eleştirel düşünceyi bir kültür hâline getiren, genç kuşakları düşünsel sürecin aktif aktörleri olarak gören ve toplumla bilim arasında güven ilişkisini güçlendirmeye çalışan bir yapı olmaya devam edeceğiz. Çünkü biliyoruz ki bilimin geleceği; yerleşik düşünceleri tartışmaya açma cesaretinde, sorgulamaktan vazgeçmeyen bilim insanlarında ve genç hekimlerin sormaktan çekinmediği o can alıcı sorularda saklıdır.

Bu süreçte kendime sık sık hatırlattığım bir söz benim için yol gösterici oldu: “Sen yolunda yürü, bırak ne derlerse desinler” (Segui il tuo corso, lascia dir la gente). Kanımca bu yaklaşım, hem bireysel akademik duruş hem de kurumsal yönelim açısından temel bir ilkedir.

İlkeleri Geleceğe Taşımak

Metabolişel yaklaşım, yalnızca bilgi üretmeyi değil; o bilgiyi üretirken nasıl düşündüğümüzü, hangi varsayımlardan etkilendiğimizi ve kararlarımızı zı hangi düşünce kalıplarıyla şekillendirdiğimizi sorgulamayı gerektirir. KLİMİK Derneği’nde oluşturmaya çalıştığımız kurumsal yaklaşımın temelinde de bu düşünce yer alıyor. Gücümüzü yalnızca bilgi birikimimizden değil; öğrenme, sorgulama ve kendimizi yenileyebilme kararlılığımızdan alıyoruz. Peki, bu ilkeleri gelecekte nasıl yaşatabiliriz?

Hekim-Bilim İnsanı Yetiştirmek

Türkiye’nin en acil ihtiyaçlarından biri, bilgiyi yalnızca tüketen değil, aynı zamanda üreten hekim-bilim insanlarının yetiştirmesidir. Asistanlık süreci, tıp eğitiminin yalnızca teknik bir devamı değil; bilimsel yöntemin, düşünme biçiminin ve bilim felsefesinin kavrandığı bir olgunlaşma dönemi olarak değerlendirilmelidir. Bu nedenle “hekim-bilim insanı” kavramını özendiren, bilim tarihi ve felsefesini doğru kaynaklarla aktaran yeni nesil eğitim modellerinin geliştirilmesi önem taşımaktadır.

Liyakatin yalnızca bir söylem olarak kalmaması, mesleki bir unsur olarak içselleştirilmesi gerekmektedir.

Asistan eğitimlerinin, derneğin diğer faaliyet alanlarıyla entegre edilmesi ve KLİMİK Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Uzmanlık Eğitimi Yeterlik Kurulu’nun (İHKMEYK) bu süreçte daha etkin ve yönlendirici bir rol üstlenmesi yararlı olacaktır. Ölçülebilir gelişim modelleriyle desteklenen bu yaklaşımda, örneğin dergilerimizde yürütülen hakemlik süreçleri de akademik katkının bir parçası olarak değerlendirilebilir.

Çalışma Grupları ve Bilimsel Üretim

Çalışma gruplarımızın, üretim odaklı bir anlayışla sürekli geliştirilmesi

gerektiğine inanıyoruz. Bu yapıların yalnızca belirli dönemlerde etkinlik düzenleyen gruplar değil; sorun tanımlayan, veri üreten ve çözüm geliştiren aktif platformlar olması önem taşımaktadır.

Bu kapsamda çalışma gruplarının; yerel veriyi küresel bilgiye dönüştürebilecek ulusal ve çok merkezli araştırmaları teşvik eden, yenilikçi çalışmalara öncülük eden, teorik bilginin ötesine geçerek sahaya dokunan çıktıları ortaya koyan yapılar haline gelmesi gerekmektedir. Ulusal çabaların uluslararası ölçekte daha görünür olması mümkündür ve olmalıdır.

Aynı şekilde çalışma grupları tarafından hazırlanan raporlar ve bilimsel yayınlar; uygulamaya katkı sağlayan, çözüm üreten ve uluslararası literatürde karşılık bulan çalışmalar olmalıdır.

Yayıncılık Vizyonumuz: IDCM ve KLİMİK Dergisi

Bilimsel yayıncılığı, uzmanlık derneklerinin yalnızca akademik görünür-lüğünü artıran bir alan değil; bilimsel düşüncenin sürekliliğini, bilginin paylaşımını ve erişilebilirliğini sağlayan temel kurumsal sorumluluklardan biri olarak görüyoruz.

IDCM, Türk tıbbi için önemli bir başarı öyküsü olmuştur. Dergimizin uluslararası bilimsel standartlarını koruyarak dünya ile rekabet edebilen yayın niteliğini sürdürmesi ve etki değerini (impact factor) daha da artırması büyük önem taşımaktadır.

KLİMİK Dergisi ise “ilk göz ağrımız” olarak Türkçe tıp eğitiminin ve yayıncılığının temel platformlarından biri olmayı sürdürmelidir. Anadilde bilimsel yayıncılık, yalnızca bilgi paylaşımını kolaylaştıran bir araç olarak değil aynı zamanda bilimsel düşüncenin daha geniş kuşaklara aktarılabilmesi ve mesleki kültürün zenginleşmesi açısından da vazgeçilmezdir.

Strateji Toplantıları: Resim Çekmek Değil, Geleceği Kurmak

Yıllardır adını koymadan “metabilişsel” yaklaşımı fiilen uyguladığımız strateji toplantıları, derneğimizin kurumsal pusulasını şekillendiren önemli süreçlerden biri olmuştur. Gerçek bir ilerleme için toplantıların yalnızca mevcut durumun fotoğrafını çeken değerlendirme oturumları değil; geleceği planlayan, öncelikleri belirleyen ve kurumsal yönelimi tartışan sonuç odaklı platformlar olması gerektiğine inanıyorum.

Bu nedenle strateji toplantılarının üzerinde titizlikle çalışılmış taslaklar ve somut verilerle planlanması, toplantılarda sadece sorunlara odaklanmayıp çözüm önerilerinin de geliştirilmesi ve gerçekçi hedeflerin belirlenmesi son derece önemlidir. Bilim camiamızın iyileştirmeye açık alanlarından biri olan sürdürülebilir izleme süreçleri bu noktada mutlaka dikkate alınmalıdır. Çünkü alınan kararların izlenmesi ve tüm sürecin kurumsal hafızaya kazandırılması, en az kararların kendisi kadar değerlidir.

KLİMİK’in geleceği; düşünen, sorgulayan ve bu kurumsal mirası geliştirerek geleceğe taşıyan bilim topluluğunun omuzlarında yükselecektir.

Son Söz ve Teşekkür

KLİMİK çatısı altında geçen 14 yıl bana şunu öğretti: Bilim, yalnızca laboratuvarlara ya da polikliniklere sığın bir uğraş değil; aynı zamanda bir memleket meselesi ve bir aydınlanma yürüyüşüdür. Bu yolda yorulmak da vardır, düşmek de... Ancak önemli olan, hedeften sapmadan o bayrağı bir adım daha ileriye taşıma iradesini koruyabilmektir.

Vasata teslim olmadık, olmayacağız.

Mustafa Kemal Atatürk’ten bilimi rehber edinmeyi ve daima ileriye bakmayı öğrendik. Bu değerleri yalnızca sözle sahiplenmeyi değil, günlük yaşamımızın ve kurumsal yaklaşımımızın doğal parçası haline getirmeyi amaçladık; zor olduğunu bilerek.

Bu uzun ve meşakkatli yolculukta, vizyonumuzu paylaşan ve yükümüzü birlikte omuzlayan, bilimsel ve mesleki idealizmle yan yana yürüdüğümüz; artık yarısından fazlası kadın olan yönetim kurulu üyesi arkadaşlarıma, genç meslektaşlarıma ve derneğimizin tüm üyelerine içtenlikle teşekkür ediyorum. Bugün geriye dönüp baktığımda gördüğüm en büyük başarı, yalnızca hayata geçirilen projeler değil; birlikte oluşturabildiğimiz güven, dostluk ve çalışma kültürüdür.

Gelecek, bu mirası sorgulayarak geliştirecek olanlarındır.

Yazar Katkıları

Fikir/Kavram – Ö.E.; Tasarım – Ö.E.; Analiz ve/veya Yorum – Ö.E.; Makale Yazımı – Ö.E.

Çıkar Çatışması

Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek

Yazar finansal destek beyan etmemiştir.

Yapay Zekâ Kullanım Beyanı

Bu makalenin hazırlanması sürecinde yapay zekâ destekli araçlar kullanılmamıştır.